

"І сказав Бог:-Я віддаю вам в їжу всі
трави з насінням, які є на землі..."

Буття 1:29

Дивовижно, як маленьке зернятко вплинуло на розвиток людства. Воно перетворило первісного мисливця і збирача в орача-землероба! Саме тоді, завдяки першим сівачам на оброблених клаптиках землі, заколосилися полба й амарант. На жаль, ми навіть їх назви вже забули, не те, що смак.

Полба (двозернянка) – це рослина сімейства злакових. Її вважають праматір'ю пшениці. Колоски полби довгі та щільні, остюкуваті, з ламкою віссю.

Дилетанту важко розібратися з групами, видами й сортами рослин. В одних джерелах вказано, що полба, спельта, двозернянка, еммер, камут, фарро, ачар,

оркіш, дінкель – різні назви однієї рослини. В інших зазначають: полба, спельта, й еммер – різні рослини, які навіть не схрещуються між собою.

Полба має чотирнадцять хромосом, а сучасна, культивована штучно пшениця – сорок дві. То ж сьогоднішню пшеницю і одні, і другі вважають зовсім іншою рослиною, з іншим смаком і методом вирощування. Бо ж полба – непримхлива. Пшениця, як колись, так і тепер вимагає догляду і збільшує свою врожайність після обробки хімікатами.

Зернятка в колоску полби запаковані в міцну оболонку, яка захищає їх від втрати вологи, хвороб, шкідників. Полба стійка до радіації і оберігає від забрудненого навколишнього середовища. Це – єдина культура, яка після катастрофи на Чорнобильській АЕС не вбирала радіації. Зберегла свою природність і

сама захищає себе від комах, дає стійкий набір хромосом. Її вирощують тільки в умовах органічного землеробства. Можна, навіть не шукаючи напису "без ГМО", вірити в генну та й хімічну чистоту продукту...

Батьківщина полби – Середземномор'я. Дика полба трапляється нині на Середньому Уралі. Колись її сіяли на полях від Ефіопії та Південної Аравії до Закавказзя. Поступово поширилась на північ і розповсюдилась майже у всій Європі.

Цей злак споживали ще в епоху неоліту.

Орнамент із відбитків полби є на трипільській кераміці. На території України знайшли її у археологічних шарах IV тисячоліття до нашої ери в Чернівецькій області, а в Тернопільській – часів бронзи.

У Вавилоні та Стародавньому Єгипті полба була головним культивованим злаком. Жерці Єгипту сіяли

її під звуки флейти. Збір зерна був для єгиптян великим святом кінця важкої праці. Отож перший сніп приносили в жертву богові сонця. Ця традиція перейшла до греків. Вони також приносили перший сніп у жертву Деметрі.

Смакові якості полби оспівав Гомер. Про неї згадано в працях Геродот, Теофраст, Колумелла. У Стародавній Греції полбу подавали до столу разом із шедеврами кулінарії

Античний історик Діонісій Галікарнаський розповідає, що римляни вважали полбу найдревнішою і найціннішою зі зернових культур. Тому спалювали її на початку всіх жертвоприношень. Під час церемонії одруження жреці приносили в жертву хліб із неї (*panis farreus*). Полба разом із сочевицею, оливковою

